



1784, 14.

DISSERTATIO INAUGURALIS
DE
CESSIONE BONORVM
CONTVMELIOSA

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS AVCTORITATE
PRAESIDE

IOS. LVD. ERN. PÜTTMANN

I. V. D. INST. PROF. ORD. ET COLLEG. ICTOR. ASSESSORE

VT ADITVM

AD

SVMOS VTRIVSQVE IVRIS HONORES

SIBI APERIRET

DISCEPTATIONI ERVDITORVM PVBLICAE

KALENDIS APRIL. MDCCLXXXIV

H. L. C. Q.

PROPOSITA

A

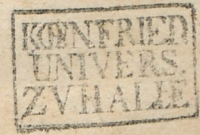
CHRISTIANO GVILIELMO WERNER

SCHWARZBVRGICO

LIPSAE

LITTERIS SOMMERIIS.

p. 321



DISSECTIO INAVGURALIS
DE
QUESTIONE BONORVM
CONTUMELIOSA

IN AVSTRIA ET ORDNIS AVCTORITATE
P. R. W. L. D.
IOS LVD. FRM. PATTMANNO

SVMOS VTRIVSQVE VARI HONORES
SUI APERRET
DISSECTIO IN AVCTORITATE P. R. W. L. D.

HABENDIS AB ANNO MDCCCLXXIV
H. L. C. O.
P. R. W. L. D.
CHRISTIANO GUILIELMO WERNER

P. R. W. L. D.
P. R. W. L. D.





DISSERTATIO
DE
CESSIONE BONORVM CONTVMELIOSA

Instituti ratio.

Si omnes homines, aut maxima saltem hominum pars temperantiae studerent atque frugalitati, si non plerique aut libidini, aut vanae litarent ambitioni, si infimi se aequatum haud irent mediocribus, mediocres nobilibus, nobiles illustribus, si denique omnes ita philosopharentur, ac olim philosophatus est PLYTARCHVS in libell. *περί τῆ μη δειν δανεϊζεσθαι*, (*de vitando aere alieno*) Tom. II. Oper. Francofurti 1620. cum interpret. Gul. Xylandri edit. P. 827. *Quid mensarium aut negotiatorem demereri? Quin*

A 2

tu

tu a tua mensa petis mutuum? Pocula habes, et paropsides, et pelues argenteas: haec vsibus tuis adhibe. — A mensa auferendo, quorum vsus necessarius non est, a sponda, a vehiculis, de victus ratione detrahendo libertatem nostram tueamur, otiosa ista reparaturi, ubi res secundae affluerint. — Ita nobis concedit deus ligneam mensam, peluim figlinam et vestem asperam, si libere viuere volumus. — Habes, noli te aere alieno obstringere, cum non indigeas: non habes, ne sumito mutuum: non es enim soluendo. — Dices, at quomodo alar? ¹⁾ Hoccine te rogare aequum est? qui babeas manus, pedes, vocem? Ale te literis docendis, pueros liberaliter formando, ianitoris munus obeundo, nauigando. — Nihil horum rursus est, nihil molestius, quam audire hanc vocem: Persolue, quod debes. Qui semel inuolutus est debitis, is semper manet obaeratus, alium ex alio sefforem frenati in modum equi suscipiens. — Sicut enim, qui in coetum lapsus est, aut surgere debet aut manere, versans autem ac volutans se madefacto corpore maiorem in se contaminationem recipit, sic in versuris soluendis debitores alia super alia contrabentes debita magis magisque sensim grauantur. — Iam ad locupletiores istos mea et molliores se conuertit oratio, qui dicent: ergone seruis carebo et aedibus domoque? Quod perinde est, ac si infirmus et intercute aqua tumens medico diceret: ergo gracilem me vis inanemque fieri? Responderit sane medicus: Quidni? ut sanitatem recuperes. Tu quoque seruis

1) Ad quaestionem: Wie viel brauchst man, um zu leben? eleganter respondet IVST. MOESER in den Pair. Pban. P. II. n. 68. Verissime CLAVDIANVS in Ruffin. I. 35.

Et luxus popularior opum, cui semper adhaerens
Infelix bumili gressu comitatur egestas.

vis care, ne seruias, et possessionibus, ne ab alio possidearis; nae rarissime in foro audiretur bonorum cessio, neque necesse esset, vt toties decoctorum creditores citentur, vt in iudico adsint, quae fierent, videant, et denique nihil eius, quod debitor fortasse reliquum esse passus est, accipiant. Nunc autem, cum alios inanis pessumdet ambitio, alios conuiuiorum furor, foedissimumque patrimoniorum exitium, *culina*, ad incitas redigat, eo fere deuenit res, vt, quemadmodum *IVVENALIS* ait *XI, 50*, foro cedere iam non deterius sit, quam

Esquilias a seruenti migrare Suburva.

Verissime autem *CICERO* de *Off. II, 24*. *Quamobrem, ne sit aes alienum, quod reip. noceat, prouidendum est. Quod multis rationibus cauere potest: non si fuerit, vt locupletes suum perdant, debitores lucentur alienum. Nec enim vlla res vehementius temp. continet, quam fides, quae esse nulla potest, nisi erit necessaria solutio rerum creditarum* 2), idemque pro

A 3

L. Ma-

2) *BENE IVST. MOESER* I. c. P. III. p. 367. *Wo die Handlung blühen soll, muß die richterliche Hilfe sich weder durch die Thränen der Wittwe, noch durch das Geschrey der Waisen aufhalten lassen. In London, Amsterdam, Hamburg und Bremen heur man keinen Stillestand, den Richter und Obrigkeit ertheilen. Es ist ein Raub, den der Richter begehrt, wenn er einen Gläubiger das seinige vorenthält, oder Schuld daran ist, daß es ihm vorenthalten werde. Wenn Gott den Schuldner mit Unglücksfällen beimsucht, so muß er, und nicht der Gläubiger, leiden. Die Gesetze haben dem Gläubiger das Seinige auf dem Fall nicht abgesprochen, wenn der Schuldner unglücklich werden würde. Die Gesetzgeber wußten die Möglichkeit der Unglücks, alle vorher. Sie veränderten aber das allgemeine Gesetz, daß jedem ohne Aufenbalt zu seinem Rechte und Eigenthum verbolfen werden müßte, darum nicht. Sie ließen vielmehr dies Recht geben, so weit es konnte, und bis zur Knechtschaft des Schuldners.*

L. Manil. cap. 7. Nam tum, cum in Asia res magnas per multi amiserant, scimus Romae solutione impedita fidem concidisse. Non enim possunt una in ciuitate multi rem atque fortunas amittere, ut non plures secum in eandem calamitatem trahant, nec non VELLEIVS II. 3. 4. Non ibi consistunt exempla, vnde coeperunt, sed quamlibet in tenuem recepta tramitem latissime euagandi sibi viam faciunt, et ubi semel recto deerratum est, in praeceptum peruenitur, nec quisquam sibi putat turpe, quod alii fuit fructuosum. Quae cum ita sint, male profecto reip. consulunt, qui erga decoctores nimia vtuntur indulgentia, eoque ipso maiorum illorum hominum audaciam prouocant. Qui pecunias creditas, inquit CICERO de Off. II. 22. debitoribus condonandas putant, ut labefactant fundamenta reipublicae: concordiam primum, quae esse non potest, cum aliis adimuntur, aliis condonantur pecuniae: deinde acuitatem, quae tollitur omnis, si habere suum cuique non licet. Ita sane non modo omnis e medio tollitur fides, vereque locum inuenit illud PLAVII Trin. IV. 3. 44.

*Si quis mutuum quid dederit, fit pro proprio perditum.
Cum repetas, inimicum amicum beneficio inuenis tuo.
Si magis exigere cupias, duarum rerum exoritur optio:
Vel illud, quod credideris perdas; vel illum amicum
amiseris,*

sed

ners. Si te miseret debitoris, solue pro eo. De tuo liberalis sis oportet, non de alieno. Memorabile eiusmodi exemplum iudicis, debitorem carceri mancipantis, moxque integrum soluendo debitum, eundem inde liberantis, nuper retulit ARNAVDIVS in libr. *Délassé-ment de l'homme sensible, ou Anecdotes diverses*, (Paris 1782.) T. I. p. 157. sq.

sed occasio etiam praebetur aliis, vt ipsi sibi dicant:

*Aude aliquid breuibus Gyaris et carcere dignum,
Si vis esse aliquis. Probitas laudatur et alget.
Criminibus debent hortos, praetoria, mensas,
Argentum verus, et stantem extra pocula caprum.*

Nae magna peccandi illecebra est spes impunitatis, paucisque tanta inest virtus, vt a flagitio, quod poena carere intelligunt, sponte abstineant.

Sapienter igitur omnes fere legislatores 3) graues in eos constituerunt poenas, qui nullum expensarum neque modum neque finem habentes bona sua abliguriunt, creditoresque, nimis interdum faciles nihilque tale metuentes, turpiter defraudant. Neque vero sic prodigalitati tantum obicem ponere student ciuitatum rectiores, sed eos etiam aliquantum notatos volunt, qui, postquam non suo, sed, vt videri volunt, fortunae vitio decoxerunt,

- 3) Conf. I. C. SCHLAEGER *de debitore obaerato secundum ius hebraicum et atticum creditori in seruitutem adiudicando*, in DAN. FELLEBERGII *Iurispr. antiqu.* Tom. I. no. 1. 10. TAYLOR. *ad L. decemuiral. de inope debitore in part. dissecand.* ib. T. I. p. 565. ROBERT. EDEN *Iurispr. Pbilolog.* p. 211. sq. I. W. NEUHAUS *ad L. Perilliam de obaerati. debitor.* I. F. IUGLER *dubia de scit. debitor. ap. Rom. interpretat.* Byuk, *oppos. continent.* I. T. HOFMANN *de iniuria poen. capital. debitor. obaerat. imponend.* I. H. DE RAADT *de statu, conditione et iuribus debitorum obaeratorum ap. Rom.* in OELRICHII *Thef. nou. diss. iur.* Vol. III. T. I. n. 4. H. G. AYRER *de debitore obaerato*, LEYSER *Spec.* 474. HERM. CANNegiETER *Obs. iur. rom. lib. I. c. 16.* 10. CANNegiETER *ad Vlp. fragm.* p. 57. G. I. JACOBSON *Diss. de debitorum sectione ex Leg. XII. tab.* L. B. 1780. I. C. QVISTORP *von der Strafe der Banquerottirer oder der bösen Schuldner nach älteren und neueren Gesetzen, in den Beitr. P. 1. n. 13. et 1.* E. V. SODEN *Geist der deutschen Criminalgesetze* P. II. §. 200.

runt, foro cedentes eo rem redigunt, vt iam cum PLAVTO
Menaech. V. 9. 95. dicere queas:

Auctio fiet Menaechmi mane sane septimi.

Venibunt serui, suppellex, fundi, aedes, omnia

Venibunt, quiqui licebunt, praesenti pecunia.

VENIBIT VXOR QVOQVE ETIAM, SI QVIS EMTOR VE-
 NERIT.

Vix credo tota auctione capiet quinquagesies.

Haud quidem me fugit, plerosque in ea esse persuasione, bonorum cessionem (i. e. actum, s. vt alii dicunt, beneficium legis, quo debitor omnia sua bona creditoribus sponte relinquit, vt his, quantum fieri potest, satisfaciatur, ipse autem molestiam carceris effugiat,) nullam plane labem iis inurere, qui miserabili hocce vtuntur auxilio, eo-que vulgo referri, quod Imp. ALEXANDER ait in *l. ii. C. ex quib. caus. inf. irr. Debitores, qui bonis cefferint, licet ex ea causa bona eorum venierint, infames non sunt*, itemque IVSTINIANVS in *l. 8. C. qui bon. ced. pass.* Cum solito more a nostra maiestate petitur, vt ad miserabile cessionis bonorum homines veniant auxilium, et electio detur creditoribus, vel quinquennale spatium eis indulgere, vel bonorum accipere cessionem, salua eorum videlicet existimatione, et omni corporali cruciatu semoto, vel. nec deesse, qui data opera hoc ostendere sategerunt, quo inprimis pertinet c. G. STRECKER de cessione bonorum famam non sugillante, Erf. 1729. Ego vero semper existimaui, bonorum cessionem, etsi iis, qui fortunae, vt dici solet, iniuria bonis lapsi sunt, infamiam haud importet, tamen omnibus, qui eo defugiunt, non nihil contumeliosam, ne dicam ignominiosam esse; quod

VI

vt lectoribus meis persuadeam, opus erit, vt variam, qua debitores obaerati cum olim vsi sunt, tum nostris vtuntur temporibus, fortunam breuiter strictimque ante oculos ponam, quo facto, opinionem nostram a vero haud aberrare, sua sponte facile intelligent.

CAPVT I.

De conditione debitorum obaeratorum apud Romanos.

Ne rem ab ouo, vt dici solet, repetere videar, nihil iam dicam de conditione debitorum, qualis antiquissimis apud Romanos fuit temporibus, maxime cum ea de re iam alii, quantum satis est, exposuerint ⁴⁾, sed a XII. Tab. incipiam, in quibus, et quidem Tab. III. sancitum erat:

Si quis debitum confessus et iure ad solutionem condemnatus fuerit, triginta dies illi dantur, quibus pecuniam conquirere et iudicato satisfacere possit. Post triginta debitoribus conuictis atque iudicatis vigore legis concessos dies, cum interea temporis iudicis edicto non satisfecerint, creditoribus istos prebende vi atque rursum in ius ducere permittitur. Nisi reus post triginta dies ab actore in ius iterum deductus iudicatum fecerit, aut interea temporis eum aliquis suo aere, aut fideiussor, vindicauerit, eum creditor vel actor adiudicatum sibi secum ducito, atque in carcerem conuictito vinctum neruo aut

4) Conf. C. G. HEINDEL *de debitorum ante leges XII. Tab. fortuna.* Lips. 1754. ceterosque not. 3. iam laud.

aut compedibus, ita tamen, ut XV. pondo vincula non sint grauiora, aut, si volet, eum leuioribus vincire possit. Si addictus vinculusque debitor suo aere victum sibi parare velit atque possit, ex propriis viuere ipsi liceto: si non habeat, unde viuat, creditor, qui eum vinculum tenet, in singulos dies ipsi farris singulas libras dato, vel etiam, si velit, ipsi plus una farris libra pro arbitrio dare liceto. Interea temporis addicto liceat cum creditore pacisci. Si non paciscitur cum eo, LX. dies in vinculis seruatur, et tribus nundinis in comitium ad praetorem producitur, et, quanti iudicatus esset, palam pronuntiator. Postquam sexaginta dies in vinculis fuerit detentus, atque tribus nundinis in forum, ut publice de eius pretio constaret, productus propter aes alienum capitis damnatur, ut ab illo, cui addictus fuerit, in seruitutem redigatur, vel, si magis vellet, peregre venum deaur. Si pluribus propter aes alienum addictus fuerit, tertius nundinis ita illis permittitur, ut, si velint, debitorem suum in partes secare possint, ac si plus minusue aliquis ea sectione obtinuerit, impune ferat.⁵⁾

Nemo, spero, a me expectabit, ut varias variorum hac de lege sententias ac interpretationes iam in medium proferam. Dicam tantum, me semper eorum partes secutum esse, qui verba postrema proprie, i. e. de corporis sectione, intelligenda censent, quorumque in numero sunt I. N. FVNCIVS, I. F. IVGLER alique viri inprimis docti com-

5) Ita fere I. N. FVNCIVS ad XII. Tab. p. 173. sq. Idem verbis eleganter exprimit I. A. DE IANVARIO in Rep. Iur. p. 400.

complures. Quomodocunque autem ea explices, hoc certe manet, admodum contumeliosam, immo ignominiosam hanc debitorum fuisse fortunam, planeque nullum discrimen statuisse decemuiros inter eos, qui suo, et illos, qui fortunae vitio decoxissent, qua de re ne cui dubium restet, en testem SENECAM de Benef. VII. 16. *In omni quaestione propositum sit nobis bonum publicum. Quid tu tam imprudentes iudicas maiores nostros fuisse, ut non intelligerent, iniquissimum esse, eodem loco haberi eum, qui pecuniam, quam a creditore acceperat, libidine aut alea absumsit, et eum, qui incendio, aut latrocinio, aut aliquo casu tristiore aliena cum suis perdidit? Nullam excusationem receperunt, ut homines scirent, fidem utique praestandam. Satius enim erat, a paucis etiam iustam excusationem non accipi, quam ab omnibus aliquam tentari.*

Legem XII. Tab. sequebatur *Lex Poetelia*, cuius formula teste LIVIO VIII. 28. haec erat:

Ne quis, nisi qui noxam meruisset, donec poenam lueret, in compedibus aut nervo teneretur: pecuniae creditae bona debitoris, non corpus obnoxium esset,

atque hac ipsa ex lege procul dubio bonorum cessio originem duxit. Etsi enim plerique eam *Lege* demum *Iulia* introductam esse existimant ⁶⁾, ego tamen cum IO. TAYLO-

B 2

RE

6) E. g. MONTESQUIEU de l'esprit des loix, Lib. V. c. 15. Si dans la république Romaine les législateurs avoient établi la cession de biens, on ne seroit pas tombé dans tant de séditions et de discordes civiles, et on n'auroit point essuyé les dangers des maux, ni les perils des remèdes. — Elle ne fut établie que par la loi Iulie de cessione bonorum. On evitoit la pri-

RE aliisque eandem e *Lege Poetelia* repetere malim. Nonne enim hoc satis indicant verba LIVII: *pecuniae creditae bona debitoris, non corpus obnoxium esse?* Cum autem deinde *Lex Poetelia* duritie creditorum oblitterata fereque sepulta fuisset, eadem *Lege Iulia* denuo in usum reuocata, fortasse etiam nonnihil aucta et emendata est.

Ipsam *Legem Iuliam* cum alii ad CAESAREM, alii contra ad AVGVSTVM referant, ego quidem iis adstipulor, qui CAESAREM eius auctorem fuisse statuunt, in eaque sententia non modo a SVETONIO confirmor in *Caes. cap. 42. De pecuniis mutuis*, inquit, *disiecta notarum tabularum expectatione, quae crebro mouebatur, decrevit tandem, ut debitores creditoribus satisfacere, per aestimationem possessionum, quanti quasque ante civile bellum comparassent, deducto summae aeris alieni, si quid usurae nomine numeratum, aut per scriptum fuisset, qua conditione quarta pars fere crediti deperibat, sed ab ipso etiam CAESARE de B. C. III. 1. His rebus confectis cum fides tota Italia esset angustior, neque creditae pecuniae soluerentur, constituit, ut arbitri darentur; per eos fierent aestimationes possessionum et rerum, quanti quaeque illarum ante bellum fuissent, atque eae creditoribus transderentur. Hoc et ad timorem notarum tabularum tollendum minuendumque, qui fere bella et civiles dissensiones sequi consuevit, et ad debitorum tuendam existimationem esse aptissimum existimavit. 7)*

Vtra-

prison et la section ignominieuse des biens. Idem sentit I. A. BACH in hist. iur. p. 347. In eiusd. Crit. imparz. contra P. II. p. 235. bonorum estionis origo rectius ex L. Poetelia repetitur.

7) Pertinet huc etiam elegans locus CAESARIS de B. C. III. 20. *Inopiam*

Vtraque lex, tam *Poetelia* quam *Iulia*, cum ciuibus tantum Romanis bonorum cessionis indulisset beneficium, deinde sub Imp. idem cum prouinciis etiam communicatum est, vt ipsi testantur Imp. *DIACL.* et *MAXIM.* in *l. 4. C. qui bon. ced. poss. Legis Iuliae de bonis cedendis beneficium constitutionibus diuorum nostrorum parentum ad prouincias porrectum esse, vt cesso bonorum admittatur, notum est. Non tamen creditoribus sua auctoritate diuidere haec bona et iure dominii detinere, sed venditionis remedio, quatenus substantia paritur, indemnitati suae consulere permissum est.*⁸⁾

Itane vero debitoribus omni ex parte consultum erat, adeo vt non modo eorum corpora nihil amplius periclitarentur, sed fama etiam integra maneret ac illibata? Nequaquam. Audi quaelo *CIC.* pro *Quinctio cap. 15.* *Cuius bona uenerunt, cuius non modo illae amplissimae fortunae, sed etiam victus vestitusque necessarius sub praecone cum dedecore subiectus est, is non modo ex numero virorum extur-*

B 3

batur

*piam excusare et calamitatem aut propriam suam aut temporum queri, et difficultates auctionandi proponere, etiam mediocris est animi: integras vero tenere possessiones, qui se debere fateantur, cuius animi aut cuius impudentiae est? Ego sane multos, etsi aliquoties bonis lapsos, tantum corpus facere memini, vt, quemadmodum *CIC.* ait, malis orbiculatis passi esse viderentur, quippe qui probe didicerant illud *BLAVTI* in *Cas. prol. v. 24.**

Efficite ex animo curam atque alienum aet,
Ne quis formidet flagitatorem suum.

8) *VID. EZ. SPANHEM. Orb. Rom. Cap. 25. CORN. DE KEYSER ad l. 4. C. qui bon. ced. poss. Virrai. 1722. et SCAT. GOCKINGA de cessione bonorum, Groning. 1733.*

batur, sed, si fieri potest, infra etiam mortuos amandatur. Etenim mors honesta saepe vitam quoque turpem exornat: vita turpis ne mortui quidem honestae locum relinquit. Ergo hercule, cuius bona ex edito possidentur, huius omnis fama et existimatio cum bonis simul possidetur: de quo libelli in celeberrimis locis proponuntur, huic ne perire quidem certe tacite obscureque conceditur: cui magistri fiunt et domini constituuntur, qui, qua lege et qua condicione pereat, pronunciant 9): de quo homine praeconis vox praedicat et pretium conficit, huic acerbissimum viuo videntique funus ducitur, si funus id habendum sit, quo non amici conueniunt ad exequias cohonestandas, sed bonorum emtores, vt carnifices, ad reliquias vitae laecerandas et distraendas, nec non TERTULLIANVM Apolog. c. 4. Sed et iudicatos in partes secari a creditoribus leges erant; consensu tamen publico crudelitas postea erasa et in pudoris notam capitis poena conuersa est, bonorum adhibita proscriptione. Suffundere maluit hominis sanguinem, quam effundere; et ne quis discrimen inter decoctores dolosos eosque, qui fortunae iniuria bonis lapsi erant, fuisse existimet, en verba etc. Philipp. II. cap. 18. Illud tamen audaciae tuae, quod sedisti in quatuordecim ordinibus, cum esset Lege Roscia decoctoribus cervus locus constitutus, quamuis quis fortunae vitio, non suo decoxisset. Lege scilicet Roscia theatri

9) De magistro, per quem bona distrahebantur, vid. THEOPHIL. paraphr. inst. p. 610. edit. Reitz. IAC. FACCIOLATVS in Exercit. in M. T. Cic. Orat. II. pro P. Quinctio et Sex. Roscio Amerino (Ticini 1723.) pag. 181. scribit: Magister in auctione is dicitur, qui bonis alicuius vendendis praest: est autem fere vnus ex creditoribus; adeoque idem fere, quem nos hodie curatorem bonorum (aut, si mauius, curatorem massae) dicere solemus.

trali, a L. ROSCIO OTHONE Trib. pl. A. V. 686. lata, sanc-
 citum fuit, ne quis in quatuordecim gradibus orcheſtrae,
 in qua ſenatores ſedebant, proximis ſederet, niſi qui eques
 et equeſtri cenſu eſſet ¹⁰). Itaque ſi quis cenſum decoxiſ-
 ſet eques, non licebat ei inter equites ſedere. Nam deco-
 ctoribus certus aliquis locus in theatro aſſignatus erat, ne-
 que ſolum his, qui ſuo, ſed iis etiam, qui fortunae vitio
 decoxiſſent. Atque hinc in *Or. cic. pro Mur. cap. 19. l.*
 OTHO equeſtri ordini et dignitatem et voluptatem reſtituiſ-
 ſe dicitur. Haud iniuria tamen poſtea AVGVSTVS eandem
 legem limitibus quibuſdam circumſcripſit, ceu reſert SVE-
 RONIVS in *Aug. cap. 40. Cum plerique equitum, aſtrito bel-
 lis ciuilibus patrimonio, ¹¹) ſpectare ludos e quatuordecim non
 audeant metu poenae (legis) theatralis, pronuntiauit, non te-
 neri ea, quibus ipſis parentibusus equeſter cenſus vniquam
 fuiſſet.*

Eſt

10) Alius ſcilicet ſenatorius, alius equeſtris cenſus erat. Conſumto pa-
 trimonio equites perdebant dignitatis inſignia. *cic. pro Sext. cap.*
51. de Gellio decoctore: Indignus ordine equeſtri, cuius ille ordinis no-
men retinet, ornamenta conſecit. HORATIVVS Ep. l. 1. 57.
Si quadringentis ſex ſeptem millia deſunt,
Eſt animus tibi, ſunt mores, et lingua, fidesque,
Plebs eris. —

Conf. SIGONIVS *de iur. cin. rom. ll. 3.* et S. FITISCI *Lex. Antiqu.*
Rom. f. v. cenſus. Nec, qui ſoluendo non erant, ſacerdotes fieri
 poterant. *cic. Philipp. ll. c. 2. Quo tempore me augurum a roſo col-
 legio expeſitum Pompeius et Hortenſius nominauerunt, tu nec ſoluendo eras,*
rel. vid. ABRAMVS ad h. l.

11) Quam iuris dicendi rationem obſeruare aequum ſit in ſubditis tem-
 pore belli, aut ſtatim poſt illud ad perſoluenda debita conſtringendis,
 exponit M. Z. BOXHORN in *diſqu. polit. no. 29.*

Etsi deinde Imp. GRATIANVS in l. i. C. Th. qui bon. ex L. Jul. ced. poss. Ne quis, inquit, omnino vel fisci debitor, vel alienae rei in auro atque in argento diuersisque mobilibus retentator ac debitor, bonorum faciens cessionem, liberum a repetitione plenissima nomen effugiat, sed ad redhibitionem debitae quantitatis congrua atque dignissima suppliciorum acerbitate cogatur, nisi forte propriorum dilapidationem bonorum aut latrocinii abrogatam, aut fortasse naufragiis incendioque constatam, vel quolibet maioris impetus infortunio atque dispendio docuerit afflictam, bonorum cessionis beneficium ad eos, qui fortunae vitio ad incitas redacti essent, restrinxisse videtur, nihil tamen, quod ad debitorum famam attinet, mutasse deprehenditur. Quid? quod IAC. GOTHOFREDVS ad h. l. notat: *Etsi cesso bonorum infamiam non importet, non tamen caret haec res sugillatione aliqua seu infamia facti.*¹²⁾

Quan-

12) Equidem scio, infamiam facti a multis hodie inter somnia, s. vt loqui amant, inter non entia referri solere. Conf. C. B. WÄCHTER de non ente ciuili, infamia facti. Erf. 1736. Aliter autem olim sensit IULIANVS in l. 2. D. de obs. par. et par. Licet verbis edicti non habeantur infames ita condemnari, re tamen ipsa et opinione hominum non effugiunt infamiae notam. Recte quidem PETR. DE GREVE in Exerc. ad Pand. p. 97. Infamem non facit opinio hominum, sed lex, Solum, constitutio principis, edictum praetoris, sententia magistratus, neque contra eos, quorum pudor apud bonos aut opinione hominum oneratur, effectus infamiae locum inueniunt. Negari autem non potest, facta nonnulla, etsi legibus haud notata, nihilominus auctoribus suis turpitudinem aliquam contrahere, quam interdum vel ipsae leges delere haud possint. Bene CIC. Catilin. i. 6. Quae notae domesticae turpitudinis non iniusta vitae tuae est? quod priuatarum rerum dedecus non haeres in fama? Maiores nostri dicere solebant: Das wasch dir der Rhein nicht ab. Vid. I. G. MEUSELS Geschichteforscher P. VII. p. 47. Plura de infamia

Quando autem quaeritur, an iure Romano soli fortunae iniuria bonis lapsi, an alii quoque ad cessionis beneficium confugere queant, ego quidem cum LEYSERO *Spec. 474. med. 4.* existimo, secundum leges Romanas debitoribus omnibus, modo ex delicto condemnati haud sint, per cessionis beneficium a carceris molestia se liberare licere, propterea quod lex GRATIANI contrarium statuens Codici Iustiniano haud fuit inserta, et hoc beneficium in iuris Romani libris nullibi ad eos, qui fortunae vitio decoxerunt, diserte restrictum est, nihilque adeo impedit, quominus sanctio *Legis Poeteliae* generalis, *ne quis, nisi qui noxam meruisset, donec poenam lueret, in compedibus aut neruo teneretur: pecuniae creditae bona debitoris, non corpus obnoxium esset,* iure etiam nouo locum inueniat. Certe *l. 63. §. 7. D. pro soc. et l. 22. §. 1. D. de re. iud.* ad quas HEINECCIUS in *Pand. P. VI. §. 250.* prouocat, nihil plane, quod huc pertineat, continent, et quando in *l. 51. D. de re iud.* dicitur: *Si quis dolo fecerit, ut bona eius veniant, in solidum tenetur,* eo sane bonorum cessio haud excluditur, sed idem est, quod in *l. 7. D. de cess. bon.* legimus: *Si debitoris bona venierint, postulantibus creditoribus permittitur, rursus eiusdem debitoris bona distrahi, donec suum consequantur: si tales tamen facultates acquisite sunt debitori, quibus Praetor moueri possit, itemque in l. 1. C. qui bon. ced. poss. Qui bonis cesserint, nisi solidam creditor receperit, non sunt liberati. In eo enim tantummodo hoc beneficium eis prod-*

mia facti habet GEO. BEYER in *Them. ex var. iur. select. Exerc. VII. n. 1.*

C

prodest, ne iudicati detrahantur in carcerem. Possemus fortasse cum LEYSERO ad l. etiam 6. C. de cust. reor. prouocare, vbi IUSTINIANVS: *Neminem oportet iniici custodiae absque iussione magnorum magistratum aut locorum defensorum, — in pecuniaria condemnatione potestatem habentibus cedere bonis.* Cum autem haec lex recentioribus demum temporibus e libris Basilic. in corpus iuris Romani relata sit, nonnullisque auctoritate legali pollere haud videatur, malumus certe hoc argumento, nec satis firmo, nec necessario, abstinere. Quare enim nobis haud sufficiat vetus illud: *Quod mutatum non est, cur stare probibeatur?* Hoc autem dubio caret, eos, qui ex delicto tenentur, bonis cedendo poenam haud effugere, sed eandem in corpore luere, l. 25. D. de in ius voc. l. 1. §. 3. D. de poen. A. P. RIVINVS de parozm. iur. qui non habet in aere, luat in corpore, Lipsf. 1728. et CORN. VAN BYNKERSCHOEK Quaes. iur. priu. II. 12. in Oper. Tom. II. p. 333. vti nec illi bonis cedere possunt, qui hocce remedio sese honori municipali muneriue subtrahere conantur, l. 5. C. qui bon. ced. poss. Propter honorem municipale vel munus bonis cedentium inuidiosam admitti cessionem, minime conuenit, sed his obnoxios pro modo substantiae fungi.

Neque vero silentio hic praetereundi sunt loci in iuris Rom. libris obuii, ex quibus luce meridiana clarius patet, bonorum cessionem, maximeque cum ea coniunctam bonorum venditionem ¹³⁾ iis, qui ad illam confugerant, notam aut maculam aliquam impressisse.

Per-

¹³⁾ Quam latius describit THEOPHILVS in Paraphr. Inst. p. 395. edit. Reitz.

Pertinet eo 1) §. 1. I. qui et quibus ex causa. Licet domino, qui soluendo non est, in testamento seruum suum cum libertate heredem instituere, ut liber fiat heresque ei solus et necessarius. — Valde enim prospiciendum erat, ut egenes homines, quibus alius heres extiturus non esset, vel seruum suum necessarium heredem haberent, qui satisfactorius esset creditoribus, aut, hoc eo non faciente, creditores res hereditarias serui nomine vendant, ne iniuria defunctus adficiatur, 2) l. 5. 7. et 8. C. qui bon. ced. poss. ubi bonorum cessio diserte invidiosa, scilicet adiutorium et miserabile auxilium vocatur, 3) Nov. 4. cap. 3. quo IUSTINIANVS haud obscure proficitur, se infelicibus debitoribus, ne bonorum cessione contumeliosa opus sit, succurrere voluisse. Ne scilicet bonis statim cedere cogantur, Imp. iisdem beneficium dationis in solutum certis sub conditionibus indulgit. Summa sanctionis, interprete HENR. AGYLARO in *delectu scriptor. Nouell. Iustinian. illustrant.* a Conf. c. F. ZEPERNICKIO anno superiore Halae edit. p. 22.) eo redit:

Cuius fidei et facultatibus id tributum est, ut citra intercessionem ipsi mutuo daretur, ei, si post pecunia aliaue res mobiles ad solutionem desint, non continuo bonis cedendum esse placet. Quare hoc iuris hac in re statueri visum est, primum, ut si creditor rerum immobilium emtorem demonstrat, debitor diuendere, quantum ad solutionem sit sit, compelli possit: deinde, ut si emtor nullus compareat, praeses prouinciae urgenti creditori ex iis rebus praestantissimas quasque, pro crediti modo, assignare ex officio debeat.

C 2

4) Nou.

4) *Nov. denique 135. qua IUSTINIANVS voluit, ne quis bonis cedere cogatur, sed, si iurauerit, se non habere, vnde aes alienum soluat, ab omni molestia liber sit* ¹⁴⁾, creditoribus autem omnes debitoris actiones petitionesque cedantur, vt, si quid exigere possint, sibi habeant; atque hoc ipsum est, quod veteres dixerunt *bonam copiam eiurare*. CICERO *ad Fam. IX. 16. Tu autem quod mihi bonam copiam eiures, nihil est*, et VARRO *de L. L. Lib. VI. in fin. Liber, qui suas operas in seruitute pro pecunia, quam debeat, dat, dum solueret, nexus vocatur, vt ab aere obaeratus. Hoc, C. Popilio rogante, Sylla dictatore, sublatum, ne fieret, et omnes, qui bonam copiam eiurarent, ne essent nexi, dissoluti* ¹⁵⁾. Ceterum iam AGYLAEVS *l. c. p. 155.* monuit, si quando huius sanctionis lacunula, reducto in lucem, quod deest, expleta fuerit, certiozem huius rei intellectum fore; eoque minus mirandum, nullam *Nov. 135.* in foro esse auctoritatem. Conf. I. H. DE RAADT *l. c. p. 331.* Possent iam id, quod de bonorum cessione contumeliosa ¹⁶⁾ hactenus dixi,

14) Bene FRANC. HOTOMANNVS in *quaest. illustr. p. 194.* *Est bonorum cessio infamiam non irrogat, Iustinianus tamen in Nov. 135. bis bonorum venditionem ignominiosam appellat, quod etiam conuenit l. 2. D. de obs. par. et Nov. 4. itemque §. 17 l. qui et quib. ex caus. Hanc igitur qualemcumque ignominiam Iustinianus sustulit, cum bonorum venditionem, vnde illa nascebatur, sustulit.*

15) Ex quo loco I. H. DE RAADT *l. c.* singularem eruit legem, *Post Legem Poeteliam, inquit, Sulla auctor fuit, vt Popilio rogante lex fieret, vt omnes, qui bonam copiam eiurarent, non nexi essent, sed dissoluti.* I. A. BACHIVS contra in *hist. iur. rom. p. 141.* pro Popilio haud dubie Poetelio legendum esse, verba autem Sulla dictatore aliunde irrephisse putat.

16) Atque hinc, ni fallor, est, quod debitoribus poenitere licet et cessionem

dixi, variis firmare exemplis. Sed vnum in praesenti tantum commemorabo, idque verbis VAL. MAXIMI VI. 9. 12, *Quid? Crasso nonne pecuniae magnitudo locupletis nomen dedit? Sed eidem postea inopia turpem decoctoris sugillationem iniunxit, siquidem bona eius a creditoribus, quia solidum praestare non poterat, venierunt. Ita quoque amara sugillatione non caruit, quia, cum egens ambularet, diues ab occurrentibus salutabatur.*

Parum aberat, quin huc etiam referrem, quod de HADRIANO narrat SPARTIANVS in *vita eius cap. 18. Decoctores bonorum suorum, si suae auctoritatis essent, catomidiari* (i. e. catomis caedi 17) *in Amphitheatro et dimitti iussit.* Constat enim ex loco CICERONIS *Philipp. II. 18.* supra pro-
lato, τὸ *decoctor* non modo de iis, qui suo, sed etiam de illis, qui fortunae vitio facultatibus lapsi sunt, vsurpari.

C 3

Cum

tionem reuocare. l. 3. D. de cess. bon. Is, qui bonis cessit, ante rerum venditionem vtrique bonis suis non caret: quare, si paratus fuerit se defendere, bona eius non veniunt, et l. 5. eod. Quem poenitet bonis cessisse, potest, defendendo se, consequi, ne bona eius veniant. Bene etiam mo-
net H. H. AB ENGELBRECHT in *Obs. select. forens. no. 88.* iudicem in admittendo creditorum concursu haud esse debere nimis facilem.

- 17) Ita SALMASIVS ad *Spartiani Hadrian. cap. 18. Tom. I. edit. Hackian. p. 170.* Haec scriptura (catomidiari) recentium editionum, cum veteres omnes habeant, et in his princeps Mediolanensis, catomidiari, quam lectionem libri scripti confirmant, et nostri et Casauboniani. Ipse tamen malebat catamidiari, ἀπό τῆς καταμειδιᾶν, ut derisos in amphitheatro et per ludibrium traductos decoctores accipiamus. Mihi vero placet catomidiari, et hanc lectionem solum veram esse existimo. Catomidiari est, quod alii dixere catomis caedi; CASAVEONO contra subscribit I. E. SCHRÖETER de *catamidiarione* in I. C. SIEBENKES *Lur. Mag. P. I. n. 33.*

Cum autem, quo sensu SPARTIANVS hoc verbo vsus sit, fortasse possit dubitari, nunc quidem hoc exemplo abstinere malim.

CAPVT II.

De conditione debitorum obaeratorum apud Germanos.

Quemadmodum maiores nostri variis, iisque partim grauibus, utebantur debitores suos obstringendi mediis, quo praecipue obligationes ad obftagium, ad bannum¹⁸⁾, ad picturam famosam pertinent, ita grauiter etiam coercebant eos, qui fidem frangebant, creditoribusque mutuum bona fide datum haud restituebant.

Seuera erat sanctio *Legis Salicae Tit. 61.* (in P. GEORGISCH. *corp. iur. germ. ant. p. 121.*) qua bonis cedens iurare tenebatur, idque duodecima, vt aiunt, manu, nihil bonorum neque subtus neque supra terram sibi superesse: quo facto constitutus in limine collectum ex quatuor domus angulis puluerem manu sinistra trans scapulas in proximum cognatum suo loco soluturum proiciebat, ac ita demum discinctus et discalceatus solaque interula indutus, manu baculum gestans abibat; quo de ritu, quem *chrenehprudam*, i. e. vt ECCARDVS interpretatur, *reine beraus*, vocabant, vid. IO. GVIL. HOFFMANNI *Spec. iurispr. symbol. vet. germ. §. 27.*

Nemo facile veteris iuris Germanici tam imperitus erit, vt eum *addictio debitoris ad manus creditoris* (*d. Ueberge-*

18) Conf. C. H. ECKHARD *de obligat. sub poen. banni ecclesiast. et imperial. len. 1739.* et I. F. IOACHIM *in d. Einl. z. Diplomantik p. 172.*

bergebuug zu Hand und Halfter) lateat ¹⁹⁾. In *Jur. Prou. Sax. Lib. III. art. 39.* legitur: *Wenn einer eine Schuld vor Gerichte von einem Manne fordert, die derselbe nicht bezahlen, noch einen Bürgen stellen kan, so soll der Richter ienem den Mann vor das Geld überantworten, und den soll er in Speise und Arbeit seinem Gefinde gleich halten. Will er ihn mit einer Halten spannen, so kan er es thun, anders aber soll er ihn nicht peinigen. Entläßt er ihn, oder entläuft er ihm damit, so ist iener des Geldes dadurch nicht verlustig, sondern, so lange er ihn nicht bezahlet hat, und die Zahlung nicht leisten kan, ist er immer sein Pfand vor das Geld.*

Similiter in *Jur. Prou. Suci. cap. 130.* *Wer ainen man beclagt vor gericht vmb Gelt, vnd mag er nicht vergelten, der Richter soll im den Man für sein gelt antwurten, vnd den sol er behalten, gleich seinem Hausgesind mit Speys vnd auch mit arbeit. Wolt aber er in einschliessen an ain eyssen pant, daz mag er auch wol tun, vnd anders sol er in nicht pinden. Lät er in, oder entrint er im, damit ist er nicht ledig des geldes, allhierweyl er im nicht vergolten hat, so soll er im dienen als sein Hausgesind. Vnd will er sein nicht behalten, so sol der Gelter schweren gen den Heiligen, wenn er gewin vber sein Notturfft dreyßig pfenning oder mer, daz er im gelt.*

In

19) Vid. G. VOIGT *de additione ad manus, praesertim Saxonica*, Franc. 1737. I. R. ENGAV *de additione debitoris in manum creditoris*, Jen. 1746. I. C. H. DREYER *de espinalitat. requirit. in rest. habil.* p. 89. HEINECCI *Elem. iur. germ. Lib. I. §. 37. et Lib. II. §. 379. nec non I. H. C. DE SELCHOW Elem. iur. germ. §. 379.*

In *Iur. Lubec. l. 3. 1.* sancitum est: *Hiermit ist verboten, Frauenspersonen den Creditorn an die Hand zu geben, die nicht bezahlen können. Doch mag der Creditor ihnen zu allen Zeiten, wenn er sie betrifft, das oberste Kleid abnehmen, bis so lange sie bezahlen.*

Nonnullis in territoriis decoctores ergastulis mancipantur, famaue fert, in valuis ergastuli Noribergensis haec verba legi: *Wer keine Seide hat nie gesponnen, mehr hat verthan, als er gewonnen, der gebe ein zu dieser Thür, und spinne nun Toback dafür.* Vid. *l. c. QVISTORP. Beitr. P. 1. p. 180.*

In aliis prouinciis debitores obaerati carceribus, eum in finem comparatis, qui vulgo *der Schuldeburm* audiunt, includuntur.

Obligatio ad carcerem per pactum, aequae ac cambialis, non modo iure licita, sed etiam frequentissima est, et quemadmodum nec Lex Salica, nec veteres leges provinciales inter decoctores dolosos et fortunae vitio lapsos distinguunt, ita hodie quoque debitores cambiales, pariter ac ii, qui pacto ad carcerem se obligarunt, sine discrimine, seu bona sua abligurierint, seu fortunae iniuria ea perdiderint, plerisque certe locis carceri mancipantur. Equidem scio, *Cel. 1. c. QVISTORPIVM l. c. p. 185.* obligationi ad carceres per pactum omnem vim atque valorem denegasse, propterea quod obligationi ad obstagium per leges Imp. (excepta sola Holfatia) omnis vis fuerit detracta. Enimuero, cum obligatio ad carceres publicos ab
obli-

obligatione ad obftagium multis modis differat, neque ab vna ad alteram argumentum recte duci poffe videatur, ego quidem malim hac in re iis adftipulari, qui obligationem ad carcerem etiamnum permiffam effe ftatuant, 20)

Multo minus me moratur *auctor anonymus libelli* italice fcripti *de custodia* (vulgo incarceratione) *debitorum* 21), qui contendit, nefas effe, pacto ita fe alicui obftingere, vt deinde officiis, quibus vniuerfae focietati f. reip. obftrecti fumus, fatisfacere nequeamus. Ecquis enim haud intelligit, fortius omnino effe vinculum, quo quis fuo obftingitur creditori, eo, quo omnes tenemur reip. cumque officiis vniuerfis fatisfacere haud poffimus, laxius vinculum vtique cedere fortiori. Sane, fi illa *anonymi* valeret opinio, omnis vis cambiorum, quin fides publica aequae ac priuata concideret, quod quam noxium futurum fit reip. facile omnes poffunt exiftimare.

Neque vero in Germania tantum debitorum obae-
ratorum, et inprimis eorum, qui foro cefferunt, paffim
deterior conditio eft, fed idem etiam apud alias gentes
obferuari, quisquis earum mores ac inftituta paulo accu-
ratius perluftrauerit, facile deprehendet. Ita e. g. *Paduae*
in

20) Conf. c. G. RICCIVS *de conuentione debitoris ad carcerem in caufa debiti*. Goett. 1778.

21) Vid. Philofoph. politifch. Abb. über die Gefangennehmung der Schuldner (aus dem Italienifchen) Fr. und L. 1773. vbi p. 22. legitur: Es kann fich deswegen keine Perfon einer einzelnen verpflichten, ohne den gefellfchaftlichen Verträgen, durch welche unter allen ein wechfelsfeitiges Band auftebt, zuwider zu handeln.

in celebri aliquo loco magnum est saxum, quod dicitur *lapis vituperii et cessionis bonorum*, cui quidem (nūdatis natibus) insidere bonamque copiam eiurare tenentur, quicumque creditorum persecutionibus se subtrahere cupiunt ²²). *Geneuae* eorum adeo, qui foro cesserunt, liberos ab officiis muneribusque publicis, donec aes alienum parentum exsoluerint, excludi, refert simulque huic instituto applaudit MONTESCVSIYS in aureo suo *de ingenio legum* libro ²³) (XX. 16.). Atque hinc recte LEYSERVS *Vol. XII. P. II. p. 533. Non negandum, bodie ex multorum locorum statuta cessionem cum quadam sollempnitate actus ignominiosi fieri, ne scilicet cum iactura ac perniciē creditorum debitor*

²²) Ita certe olim ius fuit, In I. G. KEYSLERI *N. Reisen P. II. p. 1068. edit. nouiss. d. a. 1776. legitur: zu Padua ist in dem grossen Saale nicht weit vom Ausgange nach dem Palazzo des Podesta ein Stein zu bemerken, auf welchem die Worte stehen: Lapis vituperii et cessionis bonorum. Diejenigen, so Banqueroute machen, und ihre Schulden nicht bezahlen können, kommen von der Verfolgung ihrer Gläubiger los, wenn sie sich (v. nūdatis posterioribus) öffentlich dreymal auf diesen Stein setzen, und dabey eidlich ihre Armuth kund thun. Latius hoc patet e verbis Statuti Ciuitatis Paduae, quae nuper edita sunt in F. E. A. PFENDORF *Animadv. iur. (Hannover 1783.) p. 198.**

²³) MONTESQUIEV de l'esprit des loix XX. 16. *La loi de Geneve, qui exclut des magistratures et même de l'euree dans le grand conseil les enfans de ceux, qui ont vécu ou qui sont morts insolubles, à moins qu'ils n'acquiescent les dettes de leur pere, est très bonne. Elle a cet effet, qu'elle donne de la confiance pour les négocians; elle en donne pour les magistrats, elle en donne pour la cité même. La foi particuliere y a encore force de la foi publique. Idem refert I. G. KEYSLER in den N. Reisen p. 147. Zu Erhaltung des Credits ist durch ein besonderes Gesetz verordnet, daß kein Kind, so seines Vaters Schulden nicht bezahlt, zu einiger Würde in der Republic gelangen kann. Quid nunc Geneuae hac in re obtineat, non habeo dicere. Conf. tamen SCHLOEZZERS *Saatiänzeigen, Heft 6. n. 33.**

tor facile remeque ad cessionem properet. Aliquando debitor nudatis notibus in saxo publico ignominiose sedens palam, se bonis cedere, proclamat, tubis per plateam ducitur, vestem ab aliis distinctam aut pileum vividem gestat, aut campanam pulsat, lapidem aut columnam percutit, vel aliud quid non sine ludibrio facit.

CAPVT III.

De conditione eorum, qui bonis cesserunt, in Sax. Elect.

Quod vere scribit I. W. NEVHAYS in diss. ad Leg. Pétill. §. 14. Ita bonis cedentes famam quoque retinebant, quantum flos ipse existimationis in vita civili marcesceret, idem fere apud nos quoque locum inuenire videtur. Quem admodum scilicet in Sax. Elect. dolosi decoctores beneficii bonorum cessionis plane haud participes sunt, ita contraria ex parte, qui fortunae iniuria bonis lapsi foro cesserunt, famam quidem illaeram retinent, nihilominus tamen non modo ab officiis et muneribus quibusdam publicis excluduntur, sed etiam aliis, qui bonis haud cesserunt, donec creditoribus plene satisfecerint, in conuentibus publicis cedere tenentur. En verba Mand. de debitor. obaerat. d. a. 1766. §. 5. Dafs dieses alles ihm an seinen Ebrén zwar unschädlich seyn, er jedoch zu öffentlichen Bedienungén in Raths- und Gerichtsstühlen nicht gezogen, auch weder Handlungsdeputirter noch Kramermeister werden, sowohl der diesfalls bereits aufhabenden Functionen sofort verlustig seyn, nicht minder so lange, bis er seine Creditores wegen ihrer völligen Forderungen befriediget zu haben beybringen, denienigen, so kein Falliment gemacher, bey öffentlichen

D 2

Zusam.

Zusammenkünften jedesmahl nachsehen soll; eumque dubitaretur, an hoc de solis mercatoribus, an etiam de nobilibus, eruditis, opificibus, aliisque civibus intelligendum sit, interpretatione authentica d. d. ii. Mart. 1730. sancitum fuit: Dafs die von Adel, Gelehrte, Innungsverwandte und andere Unterthanen in Städten und auf dem Lande, sobald ein Concurs zu ihrem Vermögen eröffnet wird, ob sie gleich durch richtige Urkunden oder sonst darvun könnten, dafs sie aus obversehenen ohne ihre Verwahrlosung entstandenen — unglücklichen Zufällen in Verfall ihres Vermögens gerathen, dennoch zu öffentlichen Bedienungen in Rath- und Gerichts-Sträben ebenfalls nicht gezogen, sowohl der diesfalls ausübenden Functionen sofort verlustig seyn, nicht minder so lange, bis sie ihre Creditores wegen ihrer völligen Forderungen befriediget zu haben bringenden, denienigen, so kein Falliment gemacht, bey öffentlichen Zusammenkünften jedesmahl nachsehen sollen.

Haud magis vasallus moto creditorum concursu²⁴⁾ aut facta bonorum cessione, donec hoc impedimentum
rur-

24) Nonnullis locis dicitur *crida*, quo de verbo *CANGIVS* in *Gloss. l. v. Crida*, *banium*, *proclamatio*; *tridare*, *clamare*, *proclamare*, de iis dicitur, qui vendunt *hosa postea*, item der *Ganzproceß*, a verbo *Ganz*, i. e. eine öffentliche Auktion. HALTAVS: *Gloss. p. 583.* C. G. G. MELIN d. *Ordn. d. Gläubiger bei entstandenen Ganzproceß.* A. E. ROSSMANN von der *Verganzung bei der brennenden Kerze*, in I. C. SIEBENKES *Jur. Mag. P. I. no. 16. De incommodis conc. cred. dixit G. BEYER* in *Opus. no. 6. de differentia autem inter processum conturbationis (vulgo concursus) illustr. et priuator.* I. G. ESTOR *Marb. 1758.* In I. ST. RÜTTERI *Beirr. P. I. p. 342.* legitur: *Debitumiffon* — was bey *Privatverfaulen Concurs*, *Falliment*, *Bankerotte* heisst, — nur mit dem *Unter-*
schie-

rursus fuerit remotum, ad investituram, s. simplicem s. simultaneam, admittitur, ceu docet *Mand. de reb. feud. d. d. 30. Apr. 1764. Tit. 1. §. 11.* Wenn einem Lebenmanne bey vorgefallenen Hindernissen, als wenn zu dessen Vermögen ein *Concurfus Creditorum* entstanden und bereits mit Auslassung der *Edictalien* verfahren worden, oder wenn derselbe dem *Banqueroutiermandat* sich submittrirer, — die *Lehn* und *Mitbelehn*schafft zur Zeit nicht gereicht noch bekennet werden kan, so hat selbiger dem obgeachtet sich zur *Lehns*müthung schriftlich anzugehen, und in allen während vorbeschriebener Hindernisse sich begebenden *Lehn*fällen und *Veränderungen* die *Lehn* und *gesamte Hand* gebührend zu suchen, oder in dessen *Unterbleibung* gewärtig zu seyn, das ihm und seinen *Descendenten* solche *kinfrig*, wenn dergleichen *impedimenta cessiren*, nicht bekennet werden wird. ²⁵⁾

Quid? quod debitor obaeratus, iure gaudens patronatus, moto creditorum concursu nec hoc amplius
 D 3 exer-

schiede, das hier das Land selbst, als die *massa bonorum*, nicht *substituirt* werden kann, sondern nur die *Einkünfte* unter den *Gläubigern* zu *ihren* nach und nach vielleicht bis auf *lahrbunderre* bin zu *hassenden* *Befriedigung* — und dann unter dem *Landesherren* für sich und seine *Familie* und *Nachkommen*schafft — zur *Competenz* vertheilt werden. Idem dicendum de bonis equitum immediatorum. Vid. I. F. ROHII *Comm. de pecun. mutuar. ruro colloc. §. 99.* Eiusmodi *concurfus*, qui iam fere dimidium seculi duravit, est *d. Lenersheimische* *Debitoresen*, de quo vid. *Allg. Iur. Bill. P. II. p. 381.* Quare optandum est, vt noua tandem promulgetur *concurfus illustrium ordinatio* (eine *Reichs-Konkursordnung*), qualem concinnauit L. B. DE RIEDESEL, quae legitur in *conceptis Ord. Cam. Imp. iussu uisitat. nouiss. scriptis*, et a I. N. C. DE SELCHOW au. 1782. edit.

25) Qua de re vberius diximus *Aduersar. Lib. II. cap. 10.*

exercere potest, quo pertinet Resc. d. d. 28. Jan. 1732. Demnach Wir künfftigbin, wenn post motum concursum und darauf erfolgte Sequestration eines Guts ein actus iuris patronatus vorfällt, solchen durch unsern Kirchenrath, als welchem von der Geschicklichkeit, Lebre und Leben der zu geistlichen Aemtern zu bestellenden Personen die beste Nachricht beywobnen muß, so lange exerciret wissen wollen, bis das Gut wiederum an einen ordentlichen Besitzer gediehen: Als ist unser Begeben hiermit, ihr wollet euch nicht nur selbst darnach gebührend achten, sondern auch denen unter euch gehörigen Superintendenden davon unverlängte Nachricht geben, und ihnen, daß sie bey vorkommenden Fällen sich darnach gleichfalls richten, und was dieserhalb nöthig, in behörige Obacht nehmen sollen, nachdrücklich andeuten, idque deinde alio rescripto d. 27. Sept. 1741. emisso (in S. C. A. Tom. 1, p. 253.) ad eam quoque speciem, si feudo absque concursu creditorum sequester datus fuerit, extensum est.

Nihil iam dicam de debitoribus obaeratis tutelae incapacibus, propterea quod ea in specie pupilli maxime fauor subesse videtur ²⁶⁾. Hoc silentio praeterire haud possum, eos, qui bonis cesserunt, pactis etiam familiarum nonnullarum nobilium atque illustrium a iure senioratus, distribuendorum stipendiorum aliisque similibus iuribus excludi.

Erunt

²⁶⁾ In Ord. tutelae. Sax. d. a. 1782. cap. 8. §. 1. no. 6. tutores constitui prohibentur diejenigen, welche mit vielen Schulden behaftet sind, und von denen zu besorgen steht, daß sie in Konkurs verfallen, oder die Unmündigen durch ihre Verwaltung gefährdet werden möchten.

Erunt autem fortasse, qui iniquum esse dicant, debitorum obaeratos, qui fortunam habuerunt aduersam, in rep. commodis quibusdam et iuribus, quorum alii, fortuna fauente gauisi, participes fieri possunt, carere debere. Enimuero aut magnopere fallor, aut re attentius considerata, nihil duri aut iniqui hic subesse, facile intelligent. Primo enim verissimum est, quod scribit LEXSERVS *Sp. 474. med. 7. Nullus fere bonis labitur, quamuis maximam eorum partem prodegerit, qui non etiam casum et calamitatem in aliqua parte passus sit. Hunc itaque casum ostendat, atque se fortunae iniuria miserabilem iactet. Nec sacerdotes, magistratus, amici, qui cum ipso olim laute vixerunt, testimonia frugalitatis ac sobrietatis ipsi recusant. Ita vero carcerem effugit, bonis cedit, et per occultas fraudes locupletior creditoribus suis remanet.* Quot quaeso sunt, qui nulla sua culpa, sed sola fortunae iniuria ad incitas rediguntur, vnaque cum bonis spem etiam melioris sortis amittunt? Nonne propria plerorumque accidit culpa, vt fortunae iniuriis locus esse queat? Sume exemplum. Magnum aliquis contrahit aēs alienum, pecuniamque mutuo acceptam fortunae aleae exponit. Hic si deinde aut naufragio, aut incendio, aut aliorum fraude aliena cum suis amittat, eundem tu a culpa absolues? Ego nequaquam. Suam, per me licet, in aleam exponat pecuniam, dummodo haud simul meam in periculum adducat. Nae, qui mutuum sumit, quod vnde restituat, ipsi haud suppetit, furi simillimus est. 27) Aequissima est sanctio *Mand. Sax.*

27) CHEVRAEANA P. II. p. 5. Le riche, qui ne paye point ce qu'il doit, n'est pas moins larron, que le pauvre, qui emprunte ce qu'il ne peut rendre.

Sax. de debitor. obaerat. §. 1. Iedoch wollen Wir dieienigen Kauf- und Handelsleute, sowohl andere, so zu Treibung ihrer Profession oder sonstigem Bedürfnis Credit zu machen genüthiget sind, und in ihren Sachen sonst mit gebührendem Fleiß, Ordnung und Vorsichtigkeit verfabren, auch fremdes Geld durch ausschweifende und ihre Vermögenskräfte übersteigende Unternehmungen nicht in Gefahr setzen, wenn sie die ihnen zugestossene unverschuldete Unglücksfälle zur Nothdurft bezubringen vermögen, und dadurch den Verdacht eines hierunter zu Schulden gebrachten Ungelehrnisses gnüglich ablehnen, denen betrüglichen decoctoribus nicht gleich geachtet wissen. Quorus autem quisque hoc demonstrare poterit ita, vt nulla plane ipsius culpa remaneat? Certe futurum simplex, quod in bene constituta ciuitate debita boni patrisfamilias diligentia facile praecaueri potest, casus inter fortuitos iure romano haud refertur. Vid. l. 52. §. 3. *D. pro soc. FRANC. BROEI Expos. Inst. Iustin. p. 699. et 108. AVERANII Interpr. II, 26.*

Nec hic filendum, quod legitur in *d. Leipz. Hand. Ger. Ordn. v. Iabr 1682. §. 22.* Wenn der Schuldner nicht darzubn kann, daß er durch Unglücksfälle ohne sein Verschulden (adeoque etiam sine culpa praecedente) in Schaden und Abfall der Nahrung kommen, so soll wider denselben — ohne Ansehen der Person mit der Schärfe verfabren, ihm keine Handlung zu führen, noch bis er vorher klar ermiesen, daß er seine Creditores gänzlich befriediget habe, auf die Börse und Wechselplatz zu kommen, oder daselbst zu scontriren verstarret werden.

Dein.

Deinde ridiculum esset, eum, cuius (tanquam debitoris obaerati bonisque cedentis) nomen in litteris publicis legitur, de quo libelli pluribus celeberrimis locis proponuntur, ²⁸⁾ cui, ut CICERO ait, magistri fiunt et domini constituuntur, de quo homine praeconis vox praedicat et pretium conficit, cui cum Horatio *Sat. II. 3.* dicendum est:

— *Postquam omnis res mea Ianum*
Ad medium fracta est, aliena negotia curo,
Excussus propriis, — —

eum, inquam, consulem aut praetorem salutari. Verissime IUVENALIS *III. 152.*

Nihil habet infelix paupertas durius in se,
Quam quod ridiculos homines facit. —

Taceo iam, plerosque pecunia egentes munera haud facile adspernari, magnumque adeo periculum esse, ne, si obaerati (quorum certe multi haud minus splendide vivunt,

²⁸⁾ Quo loco notandum, dispositionem *Mand. Sax. de debitor. obaerat.* §. 17. vi cuius citationes publicae (vulgo edictales) *ausser dem foro, wo der Concurs anhängig, in drei verschiedenen ansehnlichen Handels-Plätzen, besonders wo die stärksten Creditores befindlich, affigendae erant, per Rescr. d. d. 11. Jun. 1770.* quoddammodo mutata esse, ita scilicet, *dass in denjenigen Fällen, da die Affixion der Edictallen an solchen Orten, wo die stärksten Creditores sich befinden, entweder gar nicht, oder nur unzulänglich, auch nicht anders, als mit Aufwand grosser Kosten zu erlangen sehet, hinlänglich ist, wenn selbige auffer dem foro, wo der Concurs anhängig, annoch in andern drey verschiedenen ansehnlichen Handelsplätzen bewirket wird.*

vunt, ac viri maxime diuites) ad magistratus aut iudicis munus adspirare possent, acceptis muneribus saepenumero contra ius fasque decernant. Egestas, vt THEOGNIS ait, πολλά καὶ διδάσκει, verissimeque CALPURNIUS *Ecl. IV. v. 155.*

— *Vellit nam saepius aurem*

Inuida paupertas, et dixit: vilis cura!

PHILIPPVS quondam Rex, vt refert PLVTARCHVS in *Apophrh. (Tom. II. Oper. p. 178. edit. d. a. 1620.)* cum aliquem in iudicum numerum allegisset, eumque barbam et capillos tingere animaduertisset, ex iudicum albo expunxit, aiens, eum, qui ne in pilis quidem fidelis esset, in negotiis fide dignum haud fore. Quodsi praeclare hoc factum esse et sapienter, quotquot de vero rerum factorumque pretio aequo Ioue iudicare possunt, vno ore confitentur, qua quaeso fronte is, qui, postquam (nimis audax aut incuriosus) latus fortunae dedit, bonis perditis foro cessit, queretur, si iudicis officio fungi aut magistratum gerere prohibeatur? Aliud sane est, notare aliquem infamia, aliud, prohibere, ne salua fama ad honores quosdam possit ascendere. Etiam apud maiores nostros passim iis, qui ad munera publica, praesertim maiora, adspirabant, bonorum, et quidem immobilium, possessionem necessariam fuisse, ostendit I. C. H. DREYER in *Comm. de cespitalitat. requisit. in test. habil. p. 128. sq.*

Ceterum, quod de iis, qui bonis reapse cesserunt, haftenus diximus, nequaquam ad eos pertinet, qui aut moratorii tantum participes facti sunt, aut sine ope iudicis, interueniente pacto remissorio, quod fieri omnino iure potest, priuatim cum creditoribus transegerunt.

De

De moratoriis hic exponere nihil attinet, postquam iam alii hoc argumentum satis perpoluerunt²⁹⁾. De pacto autem, quod dici solet, plurimum e iure Romano quia plerosque minus recte iudicare video, adscribere haud gravabor, quod ea de re litteris consignavit ANT. SCHVLING. ad πρῶτα p. 316. Cum iniustum sit alteri per alterum iniquam inferri conditionem; nec pacta debitorum inter se ius creditorum tollere vel mutare possunt, nec cum aliquibus creditoribus facta aliis officient, licet maior illorum pars ea probe; cum in causis priuatis, quod maior pars egit, ad vniuersos non referatur, atque etiam in rebus communibus prohibentis sit melior conditio, nisi quando cum herede debitoris ante hereditatem aditam a creditoribus in eam rem conuocatis initur pactum de remittenda parte debiti, et quidem interposito praetoris decreto, ut suscipiatur hereditas, quod fieri omnium interest; hic maior pars minori, etiam dissentienti, praeiudicat, imo absentibus quoque, nisi quis habeat pignus. Quo inprimis faciunt l. 7. §. 17. 18. et 19. l. 8. et 20. D. de pact. ex quibus manifestum est, constitutum hoc esse fauore heredum, eorumque, quorum interest, hereditatem adiri, (conf. GER. NOODT de pact. et transact. cap. 21.) quanquam negare non ausim, eiusmodi pactum mortuo debitore etiam ab vno creditore iniri cum reliquis posse, idque ob §. 17. l. 7. D. de pact. Si ante aditam hereditatem paciscatur quis cum

E 2

credi-

29) Conf. I. H. FRICKE de moratorio mediationes iuris tam publici, quam priuati, C. S. A. DE AEMINGA: An moratorium aduersus creditores extraneos proficit? E. M. CHLADENIVS de rescriptis moratoriis cursuum usurarum non sistentibus, I. ST. PÜTTERI Beitr. P. I. p. 224. et I. I. MOSERI Zusätze zu f. neuen Teurschen Staatsrecht. P. I. p. 207. Sg.

*creditoribus, ut minus solvatur, pactum valitum est. Doctores autem, cum rationem legis haud satis perspicerent, ut fieri solet, latius hoc, quam fieri debebat, extendunt, ut videre est ex iis, quae habet I. T. RICHTER in *proc. pact. remissor. p. 25. sq.* De pacto remissorio in Sax. rite ineundo ³⁰⁾ sancitum est in *Mand. de debitor. obaerat. §. 27.* vbi in fin. additur: *Da im übrigen, wenn bey des debtors communis Lebzeiten eines debtors Kinder, oder sonst ein tertius mit denen Gläubigern Accord zu treffen, und dadurch den ausserdem unvermeidlichen Concurs abzuwenden gemeinet, es bey demjenigen, was die Rechte in Ansehung des pacti plurium verordnet, bewendet.**

Finio iam verbis ERASMI Adag. p. 1880. *Felix, qui nihil debet. Quid enim calamitosus, quam ob aes alienum toties erubescere, toties persficare faciem, fugitare, latitare, mentiri, dissimulare, nunc supplicem agere, nunc flagitare, palam appellari, vitari, norari digito, breuiter, nunquam sui iuris esse. Nam haec, cumque his multa alia incommoda secum affert aes alienum.*

³⁰⁾ I. G. BAYER de pacto remissor. ante concursum formalem in foro Sax. Elect. Lips. 1755.

Corollaria.

I.

Bonis lapsi apud maiores nostros ne testes quidem locupletes fuisse videntur. Conf. I. C. H. DREYER *de cespitalitatis requisito in testibus habilibus*, Franc. 1750.

II.

LYDOVICVS IX. Galliae quondam rex, Saracenis in fidem lytri illis soluendi hostiam adeo cum ciborio pignori dedisse fertur. Vid. I. F. W. PAGENSTÄCKER *Select. iur. quaest. p. 23.*

III.

Frequens medio aevo erat renunciatio *privilegii crucis*. Cum enim inter privilegia, quibus cruce signati gaudebant, hoc etiam esset, ut eis a debitis soluendis, donec rediissent, aut per aliquot annos, induciae concederentur, eiusmodi privilegia autem non modo creditoribus, sed ipsis etiam cruce signatis damnosa essent, utpote quae facultatem aes alienum sumendi iis adimerent, sensim inualuit renunciatio privilegii crucis, quam his verbis conceptam legere

E 3

est

est in charta aliqua an. 1273. *Renuncians per fidem in hoc facto exceptioni doli mali, actioni in factum, omni privilegio cruce signatorum et cruce signandorum indulto et indulgendo.* Vid. CANGII *Gloss. f. v. crucis privileg.* et I. C. MAIERS *Versuch einer Gesch. d. Creuzzüge P. II. p. 6.*

IV.

Tam rarus est pudor aeris alieni, vt, nisi in scriptis, vix inueniatur, et iam OVIDIVS caneret:

— fugere pudor, verumque fidesque,

In quorum subiere locum fraudesque dolique.

Meminit tamen eius PAVLVS in l. 45. §. 2. *D. de iur. fisco.* Eius bona, qui sibi mortem consciuit, non ante ad fisco coguntur, quam prius constiterit, cuius criminis gratia manus sibi intulerit. Eius bona, qui sibi ob ali- quod admissum flagitium mortem consciuit et manus intulit, fisco vindicantur: quodsi id tadio vitae, aut pudore aeris alieni, vel valetudinis alicuius impatientia admisit, non inquietabuntur, sed suae successioni relinquuntur.

V.

Rationem si quaeris, quare haud raro bonis lapsi manus sibi ipsi inferant, en praesto est CAESAR de B. G. VII. 77. *Animi, inquiens, est ista mollities, non virtus, inopiam paulisper ferre non posse. Qui se vitro morti offerant, facilius reperiantur, quam qui dolorem patienter ferant.*

VI.

VI.

Inter modos ditandae ciuitatis hoc maxime pertinet, si Princeps operam det, vt exterorum opes in terras suas inuehantur, nec ciuis vllus patrias opes euehere cupiat. Id autem obtinebit, si artes ita augeri et excoli curet, vt rudes materiae, vili pretio inuectae, arte pretiosae factae rursus euehantur, si scientias ita promoueat, vt earum addiscendarum causa diuites peregrini ad veniendum inuitentur, denique si ditiones suas vsquequaque amoenissimas, libertate summa lasciuientes, ac sanctissima iustitiae obseruatione tam tutas efficiat, vt peregrini opes suas eo comportare, ibique amoenam, placidam ac tutam vitam, frustra alibi quaerendam, transigere maxime optent. Ita fere B. BRANCHV in *discurs. politic. de ratione ditandae ciuitatis*, qui legitur inter eius *Obs. ad ius rom. Decad. II. p. 66.* De mediis impediendi, ne ciues in aes alienum temere incidant, (*v. d. Mitteln, den übermäßigen Schulden der Untertanen zu wehren*) disserit IVST. MOESER in *d. Patr. Phant. P. I. n. 23.*

VII.

Qui in obstagio olim moriebantur, non supra limen efferebantur, sed infra illud extrahebantur. Vid. *Abb. vom Leistungsrecht, wie solches, besonders in Franken, ebenin gewöhnlich war, in d. histor. diplomat. Magazin (Nürnberg 1781.) P. I. p. 167.* Apud Romanos debitorum adeo defunctorum cadauera haud raro

raro a creditoribus rapta et, donec nomina expungerentur, detenta fuisse, docet c. HANTHALER *de num. veter. P. VI. dial. 1.* quod ipsum tamen deinde fieri prohibitum. Vid. HEINECCII *Pand. P. II. §. 280.*

VIII.

Inter modos creditoribus se subtrahendi olim in Germania vitatos pertinebat etiam professio vitae, cui debitores se addicebant, monasticae, ceu docet *der Gerichtl. Ausspruch des Römischen Königs Albrecht I. Kraft dessen Gottfried von Brauneck, der ein Mönch im Closter Hailsbron worden, in keiner Sache, um welche er gerichtlich belangt werden möchte, Antwort zu geben schuldig sein solle.* Vid. P. E. SPIES *Archivalsche Nebenarbeiten und Nachrichten vermischten Inhalts (Halle 1783.) p. 155.* Ita scilicet tunc etiam desperatio monachos faciebat.

IX.

Sapienter in *Mand. Sax. de debitor. obaerat. an. 1766. in publ. emiss. 4.* (itemque in *d. geschärften Mandat gegen die Banqueroutiers in d. Marggr. Oberlausitz, v. 2. Aug. 1783.*) prouisum est, ne, qui ne dimidium quidem debitorum chirographariorum soluere possint, beneficii bonorum cessionis participes fiant: *Gestalt diejenigen, welche mit der Anzeige ihres insolventen Zustandes länger zurückhalten, und nicht zugleich, daß sie durch plötzliche und ohnversehene Unglücksfälle so viel verlohren, daß sie dadurch 50. pro cent zu bezahlen*
außer

auffer Stand gerathen, beizubringen vermögend sind, als dolosi decoctores angesehen und zu dem beneficio cess. bon. nicht admittiret werden sollen. En, quam pulchre concinat CICERO *Catilinar. II. 5. Res eos iam pridem, fides deficere nuper coepit: eadem tamen illa, quae erat in abundantia, libido permanet; et cap. 8. Tu agvis, tu aedificiis, tu argento, tu familia, tu rebus omnibus ornatus et copiosus sis, et dubites aliquid de possessione detrabere, acquirere ad fidem? — Quod si maturius facere voluissent, neque (id quod stultissimum est) certare cum vsuvis fructibus praediorum, et locupletioribus bis et melioribus ciuibus uteremur.*

X.

Bene W. G. VANGEROW in der *Theorie der gerichtlichen Dekretirerkunst* (Halle 1783) p. 275. ait: *die Eröffnung des Konkurses ist für den Schuldner entehrend, und für die Gläubiger nachtheilig.*

XI.

Quemadmodum libro decoctoris malitiosi nihil creditur, ita, si de eorum, qui fortunae iniuria bonis lapsi sunt, codicibus quaeritur, de illorum fide ex vita ante acta statuendum est. Quod si enim debitor antea vir honestus ac integrae famae fuisse probetur, fortuna aduersa non tollit fidem, quam eius scriptura antehac mereri visa est. Sin appareat, eundem, ubi res suas retro labi ac fatiscere animaduertit, pa-

F

rum

rum diligenter et accurate in scribendo codice ver-
 fatum esse, nihil omnino ei tribuendum est. Vid.
 I. G. HEINECCIUS *de mercatorum, qui foro cesserunt, ra-
 tionibus et codicibus*, in *Opusc. var. syll.* p. 552.

XII.

Hand inscite LEYSERUS *Med. ad Pand. Vol. VII. p. 481.*
 concursum creditorum cum binis illis maris Siculi
 fyrtibus, *Scylla et Charybdi*, comparat; I. G. SIEGEL
 autem in *diff. de feud. pignorat. § 24.* processum conc.
 cred. *bouem* appellat *lactariam*, ad quam alendam sa-
 ginandamque faciat hocce praeceptum: *Quod fieri
 potest per plura, non debet fieri per pauca.*

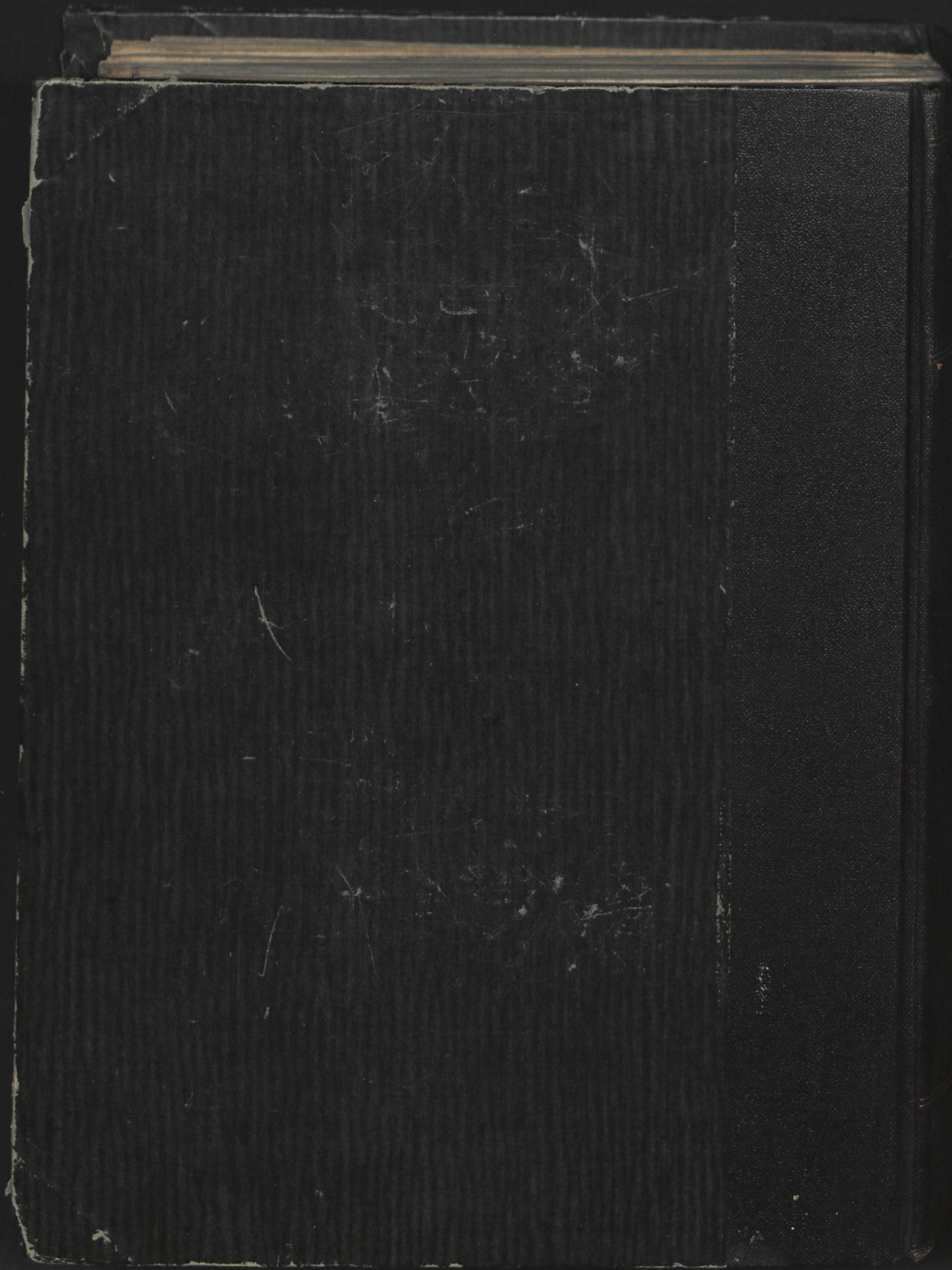
ULB Halle
006 378 986

3



1078





p. 321

784, 14.

DISSERTAT
CESSION
CONT

ILLVSTRIS ICTOR

IOS. LVD. E
I. V. D. INST. PROF.

SVMOS VTR

DISCEPTATIONI
KALENDI

CHRISTIAN

LITT

M

TE

NO

ES

LICAE

ER

